

Warszawa, dnia 08 czerwca 2015 r.

KRK/V/705/15

Szanowny Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00 – 902 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 maja 2015 r. (GMS-WP-173-120/15) dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r., nr 231, poz. 1371 ze zm., dalej: u.k.s.e.), w zakresie regulacji dotyczącej postępowania dyscyplinarnego, w imieniu Krajowej Rady Komorniczej uprzejmie informuję, iż co do zasady samorząd komorniczy popiera proponowane rozwiązania. Częściowo zgodne one są z postulatami zgłaszanymi przez komorników sądowych. Nie wszystkie jednak szczegółowe propozycje zasługują na akceptację i w związku z tym wymagają zmiany.

1. W pierwszej kolejności należy wskazać, iż rozwiązania proponowane w omawianym zakresie winny być spójne z analogicznymi rozwiązaniami przyjętymi w ustawach regulujących funkcjonowanie innych zawodów prawniczych, tj. z ustawą z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (Dz. U. z 2015 r., poz. 615), ustawą z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 507) oraz ustawą z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 164 ze zm.). Brak jest podstaw, by w odniesieniu do komorników sądowych wprowadzać odmienne, bardziej restrykcyjne regulacje, aniżeli przewidziane zostały w odniesieniu do adwokatów, radców prawnych czy notariuszy. Należy też uwzględnić, że kwestie dotyczące postępowań dyscyplinarnych wobec adwokatów, radców prawnych czy notariuszy były już przedmiotem nowelizacji poszczególnych ustaw - i tak ustawą z dnia 7 listopada 2014 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 1778) dokonano zmian ustawy - Prawo o advokaturze oraz ustawy o radcach prawnych, ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 829) wprowadzono zmiany w ustawie Prawo o notariacie. Tym samym w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji powinny zostać wprowadzone zmiany zapewniające jednolitość regulacji odnoszących się do wszystkich zawodów prawniczych i gwarantujące spójność wszystkich ustaw w zakresie postępowań dyscyplinarnych. Poniżej przedstawiamy uwagi do poszczególnych propozycji zmian w ustawie o komornikach sądowych i egzekucji.

2. Uwagi do art. 5 ust. 2 u.k.s.e.

- 1) W projekcie przewiduje się wprowadzenie zmiany art. 5 u.k.s.e. poprzez dodanie nowej jednostki redakcyjnej (ust. 2) w brzmieniu: *„Pisma w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych na podstawie niniejszej ustawy wysyła się, ze skutkiem doręczenia, również na adres kancelarii”*. Co do zasady proponowane rozwiązanie jest słuszne i mogące przyczynić się do poprawy sprawności prowadzonych postępowań dyscyplinarnych. Zastrzeżenie jednak budzi umiejscowienie proponowanego przepisu: jeżeli wskazany tryb doręczeń dotyczyć ma wyłącznie postępowań dyscyplinarnych (co wprost wynika z treści proponowanego przepisu), winien on być zawarty w rozdziale 10 (odpowiedzialność dyscyplinarna), np. w art. 75f u.k.s.e. (jako nowa jednostka redakcyjna – ust. 2). Takie rozwiązanie jest przyjęte w ustawie o adwokaturze (por. art. 71d tej ustawy) oraz w ustawie o radcach prawnych (por. art. 8 ust. 3 tej ustawy). Jeżeli zaś przepis ma mieć charakter ogólny – brak jest podstaw by jego treść odwoływała się do „pism w postępowaniach dyscyplinarnych”.
- 2) Zastrzeżenia budzi również sformułowanie, iż pisma w postępowaniach dyscyplinarnych wysyłane mają być również na adres kancelarii, co wskazuje na konieczność doręczania również na inny adres (np. na adres zamieszkania). Tymczasem z reguły organy samorządu nie dysponują wiedzą na temat miejsca zamieszkania komornika (por. art. 7 ust. 7 u.k.s.e., gdzie stanowi się wyłącznie o siedzibie i adresie kancelarii). Należy również uwzględnić, że – jak pokazuje doświadczenie – często zdarza się, iż wobec wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko komornikowi zostaje on jednocześnie zwieszony decyzją Komisji Dyscyplinarnej lub Ministra Sprawiedliwości. W takiej zaś sytuacji ustanawia się zastępcę zawieszonego komornika, który pełni obowiązki zawieszonego komornika. W tych okolicznościach brak jest podstaw do dokonywania doręczeń na adres kancelarii, albowiem pod tym adresem zawieszony komornik nie przebywa i nie ma możliwości podjęcia przesyłki. Proponowana regulacja nie rozwiązuje również problemu doręczeń innym osobom, które mogą być obwinionymi w postępowaniu dyscyplinarnym, tj. asesorowi i aplikantowi komorniczemu.
- 3) W związku z tym zaproponować można, by proponowany przepis (jako przepis zamieszczony w art. 75f ust. 2 u.k.s.e.) otrzymał następujące brzmienie: *„2. Obwinionemu komornikowi doręczeń dokonuje się na adres prowadzonej kancelarii, zaś obwinionemu asesorowi i aplikantowi komorniczemu – na adres kancelarii, w której są zatrudnieni, chyba, że komornik, asesor lub aplikant wskażą inny adres do doręczeń”*.

3. Uwagi do art. 72 ust. 1 pkt 3 u.k.s.e.

Projekt przewiduje podwyższenie wysokości kary pieniężnej z dwudziestokrotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego do trzydziestokrotności takiego wynagrodzenia oraz wprowadzenie minimalnej kary pieniężnej odpowiadającej dwukrotnej wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. W praktyce oznacza to wprowadzenie możliwości orzeczenia kary pieniężnej do wysokości ponad 100.000 zł, przy czym minimalna kwota kary pieniężnej wynieść by miała ponad 6.500 zł (aktualna

wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego wyliczona zgodnie z art. 33 ust. 1 u.k.s.e. to 3.308,33 zł).

Tymczasem w ustawie Prawo o adwokaturze (art. 82 ust. 1 ustawy) oraz w ustawie o radcach prawnych (art. 65 ust. 2ba tej ustawy) przewiduje się, że *„karę pieniężną wymierza się w granicach od półtorakrotności do dwunastokrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego”*, co oznacza, że w odniesieniu do tych zawodów minimalna kara pieniężna określona została na poziomie 2.625 zł, zaś maksymalna kara pieniężna wynieść może najwyżej 21.000 zł (od 1 stycznia 2015 r. minimalne wynagrodzenie za pracę wynosi 1.750 zł – por. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2014 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2015 r. – Dz. U. z 2014 r., poz. 1220). Z kolei w ustawie – Prawo o notariacie przewidziano (art. 51 § 1 pkt 3 ustawy), że kara pieniężna nie może przekroczyć wysokości pięciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie może być niższa od połowy tego wynagrodzenia, co oznacza, że wobec notariusza kara pieniężna również może być orzeczona w granicach do około 20.000 złotych. Powstaje zatem pytanie, dlaczego w odniesieniu do komorników sądowych przewidziane kary pieniężne ustawodawca zamierza uregulować na poziomie ponad pięciokrotnie wyższym niż w odniesieniu do innych zawodów prawniczych.

Taka regulacja nie znajduje uzasadnienia z punktu widzenia konstytucyjnej zasady równości wobec prawa. Tym samym brak jest podstaw do tak drastycznego podwyższania wysokości kar pieniężnych, które mogą być nakładane na komorników w postępowaniach dyscyplinarnych. Obecna wysokość kary pieniężnej (dwudziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, czyli ponad 65.000 zł) i tak jest niewspółmiernie wyższa, niż analogiczne kary przewidziane w odniesieniu do adwokatów, radców prawnych czy notariuszy.

4. Uwagi do art. 72 ust. 1a u.k.s.e.

- 1) Projekt przewiduje możliwość podania treści prawomocnego orzeczenia do publicznej wiadomości w określony sposób, jeżeli Komisja Dyscyplinarna uzna to za celowe ze względu na okoliczności sprawy. Proponowaną zmianę można uznać za zasadną, z tym, że konieczne wydaje się uregulowanie sposobu podania do publicznej wiadomości (por. art. 50 k.k.) oraz zasad finansowania wykonania tej kary - przepis powinien stanowić, że podanie orzeczenia do publicznej wiadomości następuje na koszt obwinionego (ukaranego).
- 2) Wątpliwości budzi też pominięcie w proponowanym przepisie zastrzeżenia, które występuje w art. 50 k.k., w art. 81 ust. 6 prawa o adwokaturze i w art. 65 ust. 2f ustawy o radcach prawnych, a mianowicie: „o ile nie narusza to interesu pokrzywdzonego”.
- 3) Dodatkowo zaproponować można, by do katalogu kar, w przypadku przewinień mniejszej wagi, wprowadzić instytucję upomnienia. Taka regulacja przewidziana została w art. 85 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze czy w art. 66 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Wydaje się, że tego typu rozwiązanie pozwoli nie tylko na odciążenie Komisji Dyscyplinarnych i sądów powszechnych w sprawach mniejszej wagi, ale zwłaszcza pozwoli na szybkie wymierzenie stosownej kary.

5. Uwagi do art. 72 ust. 2 u.k.s.e.

Według proponowanego brzmienia art. 72 ust. 2 u.k.s.e. *„wymierzenie kary nagany, kary pieniężnej lub kary zawieszenia w czynnościach pociąga za sobą utratę przez ukaranego funkcji pełnionych w organach samorządu komorniczego oraz w komisji dyscyplinarnej, a także utratę biernego prawa wyborczego do organów samorządu komorniczego i do komisji dyscyplinarnej na okres 3 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego”*. Proponowana zmiana jest zasadna, z tym zastrzeżeniem, że wymierzenie kary zawieszenia winno skutkować utratą nie tylko biernego, ale i czynnego prawa wyborczego. Takie rozwiązanie jest przyjęte w ustawie o radcach prawnych (art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy) i w ustawie Prawo o advokaturze (art. 81 ust. 1 pkt 4 ustawy).

6. Uwagi do art. 73 u.k.s.e.

Co do zasady wprowadzenie instytucji przerwy biegu przedawnienia karalności występku dyscyplinarnego uznać należy za zasadne i celowe. Wątpliwości budzi jednak wydłużenie okresu przedawnienia aż do pięciu lat. W stosunku do innych zawodów prawniczych przedawnienie karalności występku dyscyplinarnego następuje po trzech latach (por. art. 70 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, art. 88 ust. 1 Prawa o advokaturze, art. 52 ust. 1 Prawa o notariacie). O ile zatem należy, wzorem innych aktów prawnych, odstąpić od regulacji, wedle której pomimo wszczęcia postępowania dyscyplinarnego może dojść do przedawnienia karalności występku popełnionego, konieczne jest jednak ujednolicenie przepisów również w zakresie terminu przedawnienia. Tak jak w przypadku innych zawodów prawniczych termin przedawnienia wynosić powinien trzy lata. Przerwanie tego terminu przez każdą czynność rzecznika dyscyplinarnego jest wystarczającą gwarancją możliwości ukarania obwinionego, bez konieczności wydłużania okresu przedawnienia. W tym zakresie również w pełni zachowują aktualność uwagi poczynione na wstępie, a dotyczące zasady równości wobec prawa. Nie ma uzasadnienia, by komornicy sądowi traktowani byli przez ustawodawcę odmiennie, aniżeli przedstawiciele innych zawodów prawniczych.

7. Uwagi do art. 75a ust. 1a u.k.s.e.

Według treści proponowanego art. 75a ust. 1a u.k.s.e. *„Członkiem komisji dyscyplinarnej może być komornik, który ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej”*. Wprowadzenie obostrzenia co do wymogów, jakie musi spełniać członek komisji dyscyplinarnej jest zasadne. Rozważania również wymaga wskazanie dalszych kryteriów, poprzez wprowadzenie zapisu, że członkiem komisji dyscyplinarnej może być wyłącznie komornik o określonym stażu zawodowym (np. 3 – 5 letnim) oraz wyróżniający się wiedzą i doświadczeniem zawodowym.

8. Uwagi do art. 75ea u.k.s.e.

1) W ustawie proponuje się wprowadzenie przepis art. 75ea w brzmieniu:

„1. Minister Sprawiedliwości powołuje rzecznika dyscyplinarnego, spośród kandydatów przedstawionych przez Krajową Radę Komorniczą, w liczbie odpowiadającej liczbie

izb komorniczych spośród komorników zgłoszonych przez radę każdej izby komorniczej będących członkami danej izby.

2. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego trwa cztery lata od dnia powołania.

3. Obsługę rzecznika dyscyplinarnego zapewnia Krajowa Rada Komornicza.

4. Do odwołania rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępców stosuje się odpowiednio przepis art. 75b”.

Sama zasada wprowadzenia instytucji rzecznika dyscyplinarnego zasługuje na pełną akceptację. W pozostałych ustawach regulujących funkcjonowanie zawodów prawniczych od wielu lat już funkcjonuje ona z powodzeniem i niewątpliwie wpływa na poprawę szybkości i prawidłowości prowadzonych postępowań dyscyplinarnych. Poważne zastrzeżenia budzi jednak przyznanie uprawnienia do powoływania członka organu samorządu komorniczego (rzecznika dyscyplinarnego) Ministrowi Sprawiedliwości. Takie rozwiązanie musi być uznane za sprzeczne z art. 17 Konstytucji. Skoro ustawa o komornikach sądowych i egzekucji przewiduje samorządowe sądownictwo dyscyplinarne, powoływanie organów tego samorządu, w tym organów sądu dyscyplinarnego, należeć powinno do członków tego samorządu. Takie rozwiązanie jest też przyjęte w innych ustawach regulujących działalność samorządów zawodowych: w ustawie o radcach prawnych – wybór rzecznika dyscyplinarnego należy do zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych (art. 50 ust. 4 pkt 4 ustawy), w ustawie o adwokaturze – wybór rzecznika należy do zgromadzenia izby adwokackiej (art. 40 pkt 2 ustawy), w ustawie o notariacie – wybór rzecznika należy do walnego zgromadzenia notariuszy izby notarialnej (art. 30 § 1 pkt 3 ustawy). Stąd brak jest jakichkolwiek podstaw, by w odniesieniu do komorników sądowych członka organu samorządu komorniczego wyznaczał Minister Sprawiedliwości. Wydaje się, że wobec regulacji samorządowego sądownictwa dyscyplinarnego jako sądownictwa jednoinstancyjnego, wyboru rzecznika dokonywać powinna Krajowa Rada Komornicza.

- 2) Błędnie w projekcie przewiduje się czteroletnią kadencję wyłącznie w odniesieniu do rzecznika dyscyplinarnego – tak określona kadencja dotyczyć powinna również zastępców rzecznika dyscyplinarnego. To samo dotyczy obsługi rzecznika – przepis ust. 3 stanowić powinien, że Krajowa Rada Komornicza zapewnia obsługę tak rzecznika dyscyplinarnego, jak i jego zastępców.

9. Uwagi do art. 75gb ust. 3 u.k.s.e.

Proponowany przepis art. 75gb ust. 3 u.k.s.e. wprowadza obowiązek rzecznika dyscyplinarnego do zawiadomienia o wszczęciu dochodzenia wnioskodawcę, Ministra Sprawiedliwości, Krajową Radę Komorniczą oraz izbę komorniczą, do której należy obwiniony. Jeżeli obwinionym jest aplikant albo asesor komorniczy, rzecznik dyscyplinarny o wszczęciu dochodzenia zawiadamia ponadto prezesa właściwego sądu apelacyjnego. Zasadne wydaje się, by w odniesieniu do asesorów i aplikantów komorniczych rzecznik o wszczęciu dochodzenia zawiadamiał również komornika zatrudniającego asesora lub aplikanta.

10. Uwagi do art. 75gb ust. 4 u.k.s.e.

Według treści projektowanego art. 75gb ust. 4 u.k.s.e. *„jeżeli czyn zarzucany obwinionemu stanowi przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, rzecznik dyscyplinarny niezwłocznie zawiadamia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prokuratora”*. Tymczasem zgodnie z treścią art. 304 § 1 – 3 k.p.k. *„każdy dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. Przepisy art. 148 § 2a-2c oraz art. 156a stosuje się odpowiednio. Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa. Zawiadomienie o przestępstwie, co do którego prowadzenie śledztwa przez prokuratora jest obowiązkowe, lub własne dane świadczące o popełnieniu takiego przestępstwa Policja przekazuje wraz z zebranymi materiałami niezwłocznie prokuratorowi”*. Nałożenie na rzecznika dyscyplinarnego obowiązku zawiadamiania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prokuratora może wywoływać wątpliwości co do zakresu stosowania obu wskazanych przepisów, w szczególności, czy proponowany przepis art. 75gb ust. 4 u.k.s.e., jako przepis szczególny, wyłączać będzie stosowanie art. 304 k.p.k. Wydaje się, że skoro przepis art. 304 k.p.k. nakłada na każdego obowiązek zawiadomienia właściwych organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, nie ma potrzeby wprowadzania odrębnego zapisu odnoszącego się do rzecznika dyscyplinarnego.

11. Uwagi do art. 75ge ust. 1 u.k.s.e.

Proponowany przepis stanowić ma, że *„Rzecznik dyscyplinarny po uznaniu, że dowody dostarczyły wystarczających podstaw do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed komisją dyscyplinarną, składa wnioski o ukaranie”*. Przepisy nie przewidują jednak, poza ogólnym odesłaniem do przepisów kodeksu postępowania karnego, trybu postępowania rzecznika dyscyplinarnego.

12. Uwagi do art. 75ge ust. 2 u.k.s.e.

Według treści projektowanego art. 75ge ust. 2 u.k.s.e. *„złożenie wniosku przez rzecznika dyscyplinarnego albo przez podmiot określony w art. 75f ust. 2 zdanie drugie o ukaranie powoduje wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przed komisją dyscyplinarną”*. Odesłanie do treści art. 75f ust. 2 u.k.s.e. oznacza, że również złożenie wniosku przez Ministra Sprawiedliwości, prezesów sądów i sędziów wizytatorów powodować ma wszczęcie postępowania przed Komisją Dyscyplinarną, bez możliwości kontroli takiego wniosku przez komisję, w szczególności pod kątem spełnienia wymogów formalnych. Takie rozwiązanie jest błędne.

Jak pokazuje praktyka, często wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nie są precyzyjne i wymagają interwencji Komisji Dyscyplinarnej, w szczególności zobowiązania wnioskodawcy do dokładnego określenia zarzucanego czynu, ze wskazaniem czasu, miejsca i okoliczności jego popełnienia. Bez precyzyjnego określenia zarzucanego czynu nie ma możliwości prowadzenia postępowania dyscyplinarnego. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego spełnia bowiem

analogiczną funkcję jak postanowienie o przedstawieniu zarzutów czy akt oskarżenia w postępowaniu karnym. Tym samym realizować powinien przede wszystkim funkcję gwarancyjną dla obwinionego, określać granice prowadzonego postępowania i umożliwiać obwinionemu prawo do obrony. Dlatego też brak jest podstaw, by ustawa nakazywała wszczęcie postępowania niezależnie od treści wniosku i sposobu sformułowania zarzutów lub też ich braku. Komisja Dyscyplinarna powinna mieć możliwość kontroli wniosku pod względem formalnym.

Niezrozumiałe jest również przyznanie określonych kompetencji niektórym tylko podmiotom uprawnionym do wnioskowania o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego. Pominięcie w tym zakresie organów samorządu komorniczego i komorników - wizytatorów nie jest uzasadnione.

Tym samym zasadne jest pozostawienie zasady, iż wyłącznie wniosek Ministra Sprawiedliwości skutkować powinien wszczęciem postępowania dyscyplinarnego, bez konieczności podejmowania właściwej decyzji przez Komisję Dyscyplinarną.

13. Uwagi do art. 75gg ust. 1 u.k.s.e.

Proponowany przepis wskazuje, że *„Rzecznik dyscyplinarny może przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego przed komisją umorzyć postępowanie, które prowadził, jeżeli czynu nie popełniono albo czyn nie zawiera znamion przewinienia dyscyplinarnego, jeżeli postępowanie dyscyplinarne co do tego samego czynu zostało wszczęte wcześniej albo zostało prawomocnie ukończone, z zastrzeżeniem art. 74 ust. 2 zd. 2”*. W przepisie tym niezasadnie ograniczone zostały przesłanki umorzenia postępowania. Pełen katalog owych przesłanek został określony w art. 11 k.p.k. Zgodnie zaś z treścią art. 75 u.k.s.e. do postępowania dyscyplinarnego, w zakresie nieuregulowanym, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego. Wprowadzenie zapisu proponowanego w art. 75gg ust. 1 u.k.s.e. skutkować będzie tym, że przesłanki umorzenia zostały uregulowane odmiennie, co w konsekwencji skutkować będzie niemożnością stosowania przepisu art. 11 k.p.k., a takie rozwiązanie nie wydaje się uzasadnione.

14. Uwagi do art. 75gg ust. 2 u.k.s.e.

W odniesieniu do asesorów i aplikantów komorniczych zasadne byłoby też, by rzecznik dyscyplinarny o umorzeniu postępowania zawiadamiał także komornika zatrudniającego asesora lub aplikanta.

15. Uwagi do art. 75i ust. 2 u.k.s.e.

Według proponowanego przepisu art. 75i ust. 2 u.k.s.e. *„w toku postępowania dyscyplinarnego, po poinformowaniu obwinionego, pisma mogą być także doręczane za pośrednictwem telefaksu lub poczty elektronicznej. W takim przypadku dowodem doręczenia jest potwierdzenie transmisji danych”*.

Należy uwzględnić, że w innych ustawach regulujących postępowanie dyscyplinarne regulacja w tym zakresie jest odmienna. Według treści art. 93b ust. 1 Prawa o adwokaturze *„w toku postępowania dyscyplinarnego, za zgodą adwokata lub aplikanta adwokackiego, pisma mogą być doręczane także za pośrednictwem telefaksu lub poczty elektronicznej. W takim przypadku dowodem doręczenia jest potwierdzenie transmisji danych”*. Tak samo w art. 68³ ustawy o radcach prawych zawarto zapis, że *„w toku*

postępowania dyscyplinarnego, za zgodą radcy prawnego lub aplikanta radcowskiego. pisma mogą być doręczane także za pośrednictwem telefaksu lub poczty elektronicznej. W takim przypadku dowodem doręczenia jest potwierdzenie transmisji danych". Analogicznie ustawa o komornikach sądowych i egzekucji winna przewidywać dopuszczalność dokonywania doręczeń za pośrednictwem telefaksu lub poczty elektronicznej, lecz taki tryb doręczania winien być uzależniony od zgody obwinionego. Obwiniony może nie wyrazić takiej zgody na przykład w przypadku zawieszenia w czynnościach i braku dostępu do telefaksu lub poczty elektronicznej.

16. Uwagi do art. 75m ust. 3 u.k.s.e.

W ust. 3 zamieszczono błędne odesłanie do art. 57f ust. 2 – winno być odesłanie do art. 75f ust. 2.

17. Uwagi do art. 75ma ust. 1 u.k.s.e

W omawianym przepisie stanowi się o właściwości sądu okręgowego, którym ma być sąd okręgowy właściwy według siedziby kancelarii obwinionego komornika sądowego. Tymczasem obwinionym w postępowaniu dyscyplinarnym może być również aplikant lub asesor komorniczy (por. projektowany art. 76 ust. 3). Tym samym właściwość sądu winna być odniesiona do siedziby kancelarii obwinionego komornika (nie ma potrzeby dodawania: „sądowego” – vide art. 1 u.k.s.e.) lub do siedziby kancelarii, w której obwiniony asesor lub aplikant komorniczy jest zatrudniony.

18. Uwagi do art. 76 ust. 3 u.k.s.e.

- 1) Wedle projektowanego art. 76 ust. 3 u.k.s.e. *„Prawomocne orzeczenie komisji dyscyplinarnej co do orzeczonej kary pieniężnej oraz zasądzonych kosztów postępowania dyscyplinarnego stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 Kodeksu postępowania cywilnego i po nadaniu mu klauzuli wykonalności przez sąd rejonowy właściwy ze względu na siedzibę kancelarii ukaranego komornika lub siedzibę kancelarii, w której ukarany aplikant lub asesor komorniczy był lub jest zatrudniony, podlega wykonaniu w drodze egzekucji prowadzonej w trybie tej ustawy. Wpływy z kar pieniężnych Krajowa Rada Komornicza przeznacza na działalność komisji dyscyplinarnej oraz potrzeby samorządu komorniczego”.* Zmiana we wskazanym zakresie jest zasadna, tym niemniej zauważyć należy, że przepis błędnie stanowi o „egzekucji prowadzonej w trybie tej ustawy”. Domyślać się można, że chodzi o tryb określony w kodeksie postępowania cywilnego. Zaproponować można więc zapis, zgodnie z którym *„Prawomocne orzeczenie komisji dyscyplinarnej co do orzeczonej kary pieniężnej oraz zasądzonych kosztów postępowania dyscyplinarnego (...) podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej”.*
- 2) Rozważenia również wymaga zasadność nadawania klauzul wykonalności orzeczeniu komisji dyscyplinarnej przez sąd powszechny. Wydaje się, że jest to zbędne nałożenie na sądy dodatkowego obowiązku. Można zaproponować, by orzeczenie komisji dyscyplinarnej stanowiło podstawę egzekucji (tytuł wykonawczy), bez konieczności zaopatrywania go w sądową klauzulę wykonalności (art. 776 k.p.c.).

19. Uwagi do art. 85 ust. 1 pkt 8a u.k.s.e.

- 1) W projekcie zasadnie proponuje się, by do zadań Krajowej Rady Komorniczej należało powoływanie zastępców rzecznika dyscyplinarnego. Wydaje się jednak, że ustawa powinna precyzować ilość zastępców rzecznika dyscyplinarnego i tryb ich wyłaniania. Przepis ten może mieć następujące brzmienie: „ustalenie liczby i powoływanie zastępców rzecznika dyscyplinarnego, spośród komorników zgłoszonych przez radę każdej izby komorniczej będących członkami danej izby”.
- 2) Ustawa powinna także precyzować wzajemne relacje pomiędzy rzecznikiem dyscyplinarnym a jego zastępcami, w szczególności czy zastępcy rzecznika działać mogą jedynie na zlecenia rzecznika, czy jedynie w razie nieobecności rzecznika, itp.
- 3) Rozważyć też można wprowadzenie do ustawy kompetencji Krajowej Rady Komorniczej do określenia zasad działania zastępców rzecznika dyscyplinarnego i zastępców rzeczników dyscyplinarnych wzorem rozwiązań istniejących w ustawie Prawo o adwokaturze oraz ustawie o radcach prawnych.

20. Propozycja zmiany art. 71 u.k.s.e. i art. 85 u.k.s.e.

W obecnym brzmieniu przepis art. 71 u.k.s.e. stanowi, że „Komornik odpowiada dyscyplinarnie za zawinione działania lub zaniechania, a w szczególności za: 1) naruszenie powagi i godności urzędu; 2) rażącą obrazę przepisów prawa; 3) niewykonanie poleceń powizytacyjnych; 4) wydatkowanie środków podlegających dokumentacji na działalność rażąco niezgodną z ich przeznaczeniem; 5) podejmowanie czynności z nieuzasadnioną zwłoką; 6) naruszenie właściwości określonej w art. 8”.

Projekt nie przewiduje zmian w tym zakresie. W ocenie samorządu komorniczego zasadne jest jednak zgłoszenie postulatu zmiany wskazanego przepisu poprzez dodanie wyraźnego zapisu, że występkiem dyscyplinarnym jest również „postępowanie sprzeczne z zasadami etyki zawodowej komornika sądowego”. Konsekwencją wprowadzenia takiego zapisu winno być też udzielenie kompetencji Krajowej Radzie Komorniczej do uchwalenia zbioru zasad etyki zawodowej przez dodanie w art. 85 w ust. 1 pkt 20 w brzmieniu „uchwalanie zbioru zasad etyki zawodowej komornika sądowego - Kodeksu Etyki Komornika Sądowego”. Proponowane rozwiązania są, jak wcześniej wskazano, analogiczne z regulacjami przyjętymi w ustawie Prawo o adwokaturze (art. 80 ustawy) oraz w ustawie o radcach prawnych (art. 61 ust. 1 i 57 pkt 7 ustawy). Uzupełnienie wskazanych przepisów dyscyplinarnych niewątpliwie doprecyzuje i uporządkuje omawianą materię, artykułując niebudzące wątpliwości normy etyczne oraz sankcjonując realną podstawę odpowiedzialności prawnej za ich uchybienie.

Zgodnie bowiem z treścią art. 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej „w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytych wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony”. Niewątpliwie zawód komornika sądowego jest jednym z zawodów zaufania publicznego, zaś ustawa zasadnicza nakłada na samorząd komorniczy obowiązek reprezentacji komorników sądowych i sprawowania pieczy nad należytych wykonywaniem zawodu komornika sądowego. Podobnie ustawa o komornikach sądowych i egzekucji jak i cały system polskiego prawa egzekucyjnego,

zobowiązują komornika sądowego jako funkcjonariusza publicznego do przestrzegania szeregu norm prawnych, które w ujęciu aksjologicznym mają swoje uzasadnienie etyczne. W związku z powyższym, naturalną konsekwencją pozostaje konieczność recepcji tychże norm w formie kodeksu etyki, jako zbioru podstawowych reguł postępowania.

Zasadniczą wartością proponowanych zmian jest wyrażenie *expressis verbis* autentyczności aktu prawnego jakim jest zbiór zasad deontologicznych w postaci Kodeksu Etyki Komornika Sądowego, usankcjonowanie obowiązku przestrzegania jego postanowień pod rygorem odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz przyznanie Krajowej Radzie Komorniczej kompetencji do uchwalania zbioru zasad etyki zawodowej, jako emanacji obowiązku organu samorządu zawodowego do konstytucyjnej pieczy nad należytym wykonywaniem służby komorniczej.

Reasumując wskazać należy, że proponowane rozwiązania prawne w przeważającej mierze są zasadne i konieczne. Projektowane przepisy powinny być jednak dostosowane do rozwiązań prawnych przyjętych w innych ustawach regulujących funkcjonowanie pozostałych zawodów prawniczych (tj. w ustawie Prawo o adwokaturze, ustawie o radcach prawnych i ustawie Prawo o notariacie). Brak jest podstaw do odmiennego traktowania zawodu komornika sądowego i wprowadzania w odniesieniu do przedstawicieli tego zawodu innych, bardziej restrykcyjnych regulacji. Dotyczy to zwłaszcza proponowanych wysokości kar pieniężnych, które mają być aż pięciokrotnie wyższe od kar, jakie mogą być nakładane w postępowaniu dyscyplinarnym na adwokatów, radców prawnych lub notariuszy oraz wydłużenia okresu przedawnienia karalności występku dyscyplinarnego do pięciu lat. Nadto brak jest uzasadnienia do wprowadzenia zasady powoływania organów samorządu zawodowego przez Ministra Sprawiedliwości. Rzecznik Dyscyplinarny, tak jak i Komisja Dyscyplinarna, jest organem samorządu zawodowego, stąd jego powoływanie i odwoływanie należeć powinno do członków danego samorządu, a nie do organu sprawującego nadzór administracyjny. Doprecyzowania i poprawy wymagają również inne - wskazane powyżej przepisy.

Mam nadzieję, że powyższe uwagi okażą się przydatne i zostaną uwzględnione w dalszym procesie legislacyjnym.

Prezes

Krajowej Rady Komorniczej

Rafał Fronczek